

ŠTRUKTÚRA EUCHARISTICKEJ MODLITBY - PREFÁCIA

Ústrednou a vrcholnou časťou celej svätej omše je eucharistická modlitba. Je to modlitba vzdávania vďaky a posvätenia. Obsahuje slová a úkony, ktoré hovoril a konal sám Pán Ježiš pri Poslednej večeri. Má hlboký vzťah k umučeniu, smrti a zmŕtvychvstaniu Pána. Posledná večera mala veľkonočný charakter. Ježišove slová a gestá naznačili to, čo sa malo o pár hodín diať v skutočnosti na Kalvárii. Všimnime si slová pred premenením, ako sa vzťahujú na veľkonočné tajomstvo:

„On večer pred svojim umučením...“ - „On, prv než sa dobrovoľne vydal na smrť...“ - „On v tú noc, keď bol zradený...“ - „Keď nadišla chvíľa, aby si ho oslávil, svätý Otče...“ - „Prv než rozopál svoje ruky na znak večnej zmluvy medzi nebom a zemou...“

Ako vidíme, tieto slová spájajú Eucharistiю priamo so smrťou Pána Ježiša. Prorokom predpovedaný Pánov trpiaci Služobník je sám Ježiš Kristus, ktorý vydáva seba samého za naše hriechy a zmierenie s Otcom. Pri Poslednej večeri je to jeho telo, „*ktoré sa dáva za vás*“, a jeho krv, „*ktorá sa vylieva za mnohých na odpustenie hriechov*“. Je to teda telo a krv „*za život sveta*“. Kto prijíma Kristovo telo, má účasť na Kristovej obete.

Ježiš splňa Jeremiášovo proroctvo o novej zmluve Boha s ľuďom. Táto prisľúbená nová zmluva uskutoční úplné odpustenie hriechov a buduje osobný vzťah človeka s Bohom. Kristus je nový Mojžiš, ktorý ustanovuje zmluvu medzi Bohom a jeho ľuďom nie krvou obetných zvierat, ale svojou vlastnou krvou. Oddeliť veľkonočné tajomstvo od Eucharistie by znamenalo zbaviť Eucharistiю toho, čo tvorí jej a základ.

Cirkev hneď vo svojich počiatkoch slávila veľkonočné tajomstvo v nedeľu, pretože Veľká noc bola zavŕšením Veľkého piatku, dňa Pánovho umučenia. A tak sa nedeľa stala dňom Pána.

EM obsahuje a zároveň sprítomňuje všetky prvky Kristovho veľkonočného tajomstva a my máme blízku a dôvernú účasť na tomto tajomstve. Nový misál pozná osem častí EM:

1. **vzdávanie vďaky** (vyjadruje ho najmä prefácia);
2. **oslava Trojsvätého** (Sanktus);
3. **epikléza** (vzývanie Božej moci na úkon premenenia);
4. **opis ustanovenia Eucharistie a konsekrácia (premenenie)**;
5. **anamnéza** (pripomienka jeho umučenia, zmŕtvychvstania a nanebovstúpenia);
6. **obetovanie** (Cirkev prináša v Duchu Svätom Otcovi nepoškvrnenú obetu);
7. **príhovory** (slávenie Eucharistie v spoločenstve s Cirkvou a prosby za živých i zosnulých);
8. **záverečná doxológia** (oslava Boha skrze Krista).

Týchto osem častí má každá EM, preto si vyžaduje, aby ju veriaci počúvali úctivo a v tichosti a zúčastnili sa na nej primeranými zvolaniami. Nikdy nie je dovolené, aby eucharistickú modlitbu - okrem častí určených pre ľud - recitoval kňaz. Preto veriaci, ani spolu s kňazom (ani potichu!), nemôžu konať túto modlitbu. Je to výsostné právo a moc kňaza. Skrze neho vlastne Kristus koná eucharistickú obetu.

1) VZDÁVANIE VĎAKY (PREFÁCIA)

Ním kňaz v mene ľudu oslavuje Boha Otca a ďakuje mu za celé dielo spásy alebo za nejaké osobitné dielo spásy (podľa dňa, sviatku alebo obdobia). Prefáciu nachádzame už v prvej napísanej EM svätého Hypolita (+235). Slovo „prefácia“ znamená „*predslov*“ (praefatio) alebo prológ, teda úvod do EM. Prefácia patrí k EM a slová „*Pán s vami*...“ sú už začiatkom EM.

Po II. vatikánskom koncile boli vydané tri nové eucharistické modlitby a osem nových prefácií. V slovenskom misáli máme ešte o tri viac: O svätom Cyrilovi a Metodovi, O Sedembolestnej Panne Márii, patrónke Slovenska a v omši *Pri udeľovaní sviatosti birmovania*.

Konštitúcia o posvätnnej liturgii zdôrazňuje, že Cirkev slávi veľkonočné tajomstvo každú nedeľu, nakoľko nedeľa má pôvod v zmŕtvychvstaní Pána. Nové nedeľné prefácie, je ich osem, sú preniknuté veľkonočným tajomstvom a veľmi dobre vyhovujú obnovennej liturgii.

Neoddeliteľná je prefácia, ktorá je spojená so Štvrtou eucharistickou modlitbou - je inšpirovaná Východom. Podáva obsažne dejiny spásy. Prefácia chváli Boha za jeho stvoriteľské dielo, za stvorenie anjelov, s ktorými aj my oslavujeme Pána, čo vždy spomíname v závere každej prefácie. Táto prefácia sa však vždy spája so 4. EM, a tak sa môže použiť len vtedy, keď svätá omša nemá vlastnú prefáciu.

Okrem týchto prefácií v misáli, máme ešte *dve EM v omšiach za zmierenie* s vlastnými prefáciami, ktoré vznikli z príležitosti Svätého roku 1975. Môžu sa brať v omšiach, v ktorých sa osobitným spôsobom ohlasuje veriacim tajomstvo zmierenia, napríklad v omšiach za zmierenie, za svornosť, za zachovanie mieru a spravodlivosti, za odpustenie hriechov, ... a v omšiach v Pôstnom období. V novom misáli pribudli aj tri nové EM s vlastnými prefáciami, ktoré je možné používať pri svätých omšiach za rozličné potreby. Ďalej máme osobitné prefácie v *Omšiach za účasti detí*. Každá z troch EM má vlastnú nezameniteľnú prefáciu. Sú prispôbené chápaniu detí a deti sa na nich zúčastňujú vloženými zvolaniami.

BS, započúvajte sa do textov týchto prefácií. Približujú nám Božiu lásku k nám, ktorá sa o chvíľu ukáže v obetovaní jeho Syna Ježiša Krista. A spolu, aj keď ich slová nesmiete vyslovovať, môžeme ďakovať Bohu a oslavovať ho za všetko, čo pre nás urobil a stále robí. Amen.